

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (dziewiąta izba w składzie powiększonym)

z dnia 29 września 2021 r.*

Konkurencja – Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki – Rynek aluminiowych i tantalowych kondensatorów elektrolitycznych – Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG – Koordynacja cen w całym EOG – Pismo w sprawie przedstawienia zarzutów – Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywien z 2006 r. – Wartość sprzedaży – Proporcjonalność – Równość traktowania – Waga naruszenia – Okoliczności łagodzące

W sprawie T-343/18

Tokin Corp., z siedzibą w Sendai (Japonia), którą reprezentowali adwokat C. Thomas oraz T. Yuen, solicitor,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, którą reprezentowały A. Cleenewerck de Crayencour, F. van Schaik i L. Wildpanner, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 263 TFUE żądanie – tytułem głównym – stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2018) 1768 final z dnia 21 marca 2018 r. dotyczącej postępowania na mocy art. 101 [TFUE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa AT.40136 – Kondensatory) w zakresie, w jakim nakłada na skarżącą grzywny, oraz – tytułem żądania ewentualnego – obniżenia kwoty tych grzywien,

SĄD (dziewiąta izba w składzie powiększonym),

w składzie: M.J. Costeira (sprawozdawczyni), prezes izby, D. Gratsias, M. Kancheva, B. Berke i T. Perišin, sędziowie,

sekretarz: E. Artemiou, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 października 2020 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok¹

Okoliczności powstania sporu

Skarżąca i sektor, którego dotyczy postępowanie

- 1 Skarżąca, Tokin Corp., jest spółką z siedzibą w Japonii, która produkuje i sprzedaje tantalowe kondensatory elektrolityczne. Do dnia 19 kwietnia 2017 r. spółka ta prowadziła działalność pod firmą Nec Tokin Corporation.
- 2 Od dnia 1 sierpnia 2009 r. do dnia 31 stycznia 2013 r. skarżąca należała w 100% do Nec Corp.
- 3 Rozpatrywane naruszenie dotyczy aluminiowych i tantalowych kondensatorów elektrolitycznych. Kondensatory są komponentami elektrycznymi, które elektrostatycznie przechowują energię w polu elektrycznym. Kondensatory elektrolityczne wykorzystuje się niemalże we wszystkich produktach elektronicznych, takich jak komputery osobiste, tablety, telefony, klimatyzatory, chłodziarki, pralki, produkty motoryzacyjne i urządzenia przemysłowe. Nabywający je klienci są zatem bardzo zróżnicowani. Kondensatory elektrolityczne, a ściślej rzecz ujmując, aluminiowe i tantalowe kondensatory elektrolityczne, są produktami, których cena stanowi ważny parametr konkurencyjny.

Postępowanie administracyjne

- 4 W dniu 4 października 2013 r. Panasonic i jego spółki zależne zwróciły się do Komisji Europejskiej o wydanie poświadczenia kolejności złożenia wniosku o zwolnienie z grzywny na podstawie pkt 14 i 15 komunikatu Komisji w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych (Dz.U. 2006, C 298, s. 17, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy z 2006 r.”), jednocześnie dostarczając tej instytucji informacji o istnieniu domniemanego naruszenia w sektorze kondensatorów elektrolitycznych.
- 5 W dniu 28 marca 2014 r. Komisja, działając na podstawie art. 18 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101 i 102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1), zażądała informacji od szeregu przedsiębiorstw działających w sektorze kondensatorów elektrolitycznych, w szczególności od skarżącej.
- 6 W dniu 21 maja 2014 r. skarżąca wraz z Nec przedstawiła Komisji wniosek o obniżenie kwoty grzywny na podstawie komunikatu w sprawie współpracy z 2006 r.
- 7 W dniu 4 listopada 2015 r. Komisja sporządziła pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, które skierowała między innymi do skarżącej.
- 8 Adresaci tego pisma, w tym skarżąca, zostali wysłuchani przez Komisję podczas przesłuchania, które odbyło się w dniach 12–14 września 2016 r.

¹ Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za użyteczną.

Zaskarżona decyzja

- 9 W dniu 21 marca 2018 r. Komisja wydała decyzję C(2018) 1768 final dotyczącą postępowania na mocy art. 101 [TFUE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa AT.40136 – Kondensatory) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”).

Naruszenie

- 10 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia art. 101 TFUE i art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) w sektorze kondensatorów elektrolitycznych, w którym to naruszeniu uczestniczyło dziewięć przedsiębiorstw lub grup przedsiębiorstw, a mianowicie Elna, Hitachi AIC, Holy Stone, Matsuo, Nichicon, Nippon Chemi-Con, Rubycon, Sanyo (oznaczające łącznie Sanyo i Panasonic), Nec oraz skarżąca, określane wspólnie „Nec Tokin” (zwane dalej łącznie „uczestnikami kartelu”) (motyw 1 i art. 1 zaskarżonej decyzji).
- 11 Komisja podniosła zasadniczo, że omawiane naruszenie miało miejsce w okresie od dnia 26 czerwca 1998 r. do dnia 23 kwietnia 2012 r. na całym terytorium EOG i polegało na porozumieniach lub uzgodnionych praktykach mających na celu koordynację polityki cenowej w zakresie dostaw aluminiowych i tantalowych kondensatorów elektrolitycznych (motyw 1 zaskarżonej decyzji).
- 12 Organizacja kartelu przebiegała głównie w drodze spotkań wielostronnych, które odbywały się zasadniczo w Japonii co miesiąc lub co dwa miesiące na poziomie kierownictwa sprzedaży wyższego szczebla oraz co sześć miesięcy na poziomie zarządów, w tym prezesów (motywy 63, 68, 738 zaskarżonej decyzji).
- 13 Spotkania wielostronne były najpierw organizowane w latach 1998–2003 pod nazwą „koła kondensatorów elektrolitycznych”, „konferencji kondensatorów elektrolitycznych” lub „spotkań ECC”. Następnie w latach 2003–2005 odbywały się pod nazwą „konferencji aluminium-tantal”, „grupy kondensatorów aluminiowych i tantalowych” lub „spotkań ATC”. Wreszcie, w latach 2005–2012 organizowano je pod nazwą „grupy badań rynkowych” lub „grupy marketingu” (dalej „spotkania MK”). Równoległe ze spotkaniami MK i w uzupełnieniu tychże spotkań w latach 2006–2008 organizowano spotkania w sprawie „wzrostu kosztów” lub „ulepszenia kondensatorów” (zwane dalej „spotkaniami CUP”) (motyw 69 zaskarżonej decyzji).
- 14 Poza tymi wielostronnymi spotkaniami uczestnicy kartelu nawiązywali również, w zależności od potrzeb, kontakty dwustronne i trójstronne ad hoc (motywy 63, 75, 739 zaskarżonej decyzji).
- 15 W ramach antykonkurencyjnej wymiany informacji uczestnicy kartelu wymieniali się informacjami zasadniczo na temat cen stosowanych obecnie i w przyszłości, nadchodzących obniżek cen i przedziałów tych obniżek, podaży i popytu, w tym na temat podaży i popytu w przyszłości, a w niektórych przypadkach zawierali, stosowali i wykonywali porozumienia cenowe (motywy 62, 715, 732, 741 zaskarżonej decyzji).
- 16 Komisja uznała, że zachowanie uczestników kartelu stanowiło formę porozumienia lub uzgodnionej praktyki, która miała wspólny cel, a mianowicie uniknięcie konkurencji cenowej i koordynowanie ich przyszłych zachowań w zakresie sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych, a przez to zmniejszenie niepewności na rynku (motywy 726, 731 zaskarżonej decyzji).

- 17 Komisja doszła do wniosku, że zachowanie to miało jednolity cel antykonkurencyjny (motyw 743 zaskarżonej decyzji).

Odpowiedzialność skarżącej i Nec

- 18 Komisja uznała, że skarżąca ponosi odpowiedzialność z tytułu bezpośredniego uczestnictwa w kartelu od dnia 29 stycznia 2003 r. do dnia 23 kwietnia 2012 r., z wyjątkiem spotkań CUP [motywy 944, 1022 i art. 1 lit. e) zaskarżonej decyzji].
- 19 Ponadto Komisja przyjęła odpowiedzialność Nec jako spółki dominującej posiadającej całość kapitału zakładowego skarżącej za okres od dnia 1 sierpnia 2009 r. do dnia 23 kwietnia 2012 r., z wyjątkiem spotkań CUP [motywy 945, 1022 i art. 1 lit. e) zaskarżonej decyzji].

Grzywny nałożone na skarżącą

- 20 W art. 2 lit. f) i g) zaskarżonej decyzji, po pierwsze, nałożono na skarżącą „wspólnie i solidarnie” z Nec grzywnę w wysokości 5 036 000 EUR, a po drugie, nałożono na skarżącą grzywnę w wysokości 8 814 000 EUR.

Obliczenie wysokości grzywien

- 21 W celu obliczenia kwoty grzywien Komisja zastosowała metodę określoną w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”) (motyw 980 zaskarżonej decyzji).
- 22 W pierwszej kolejności w celu ustalenia kwoty podstawowej grzywien nałożonych na skarżącą Komisja uwzględniła wartość sprzedaży w ostatnim pełnym roku udziału w naruszeniu, zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r. (motyw 989 zaskarżonej decyzji).
- 23 Komisja obliczyła wartość sprzedaży na podstawie sprzedaży aluminiowych i tantalowych kondensatorów elektrolitycznych zafakturowanej klientom z siedzibą w EOG (motyw 990 zaskarżonej decyzji).
- 24 Ponadto instytucja ta obliczyła właściwą wartość sprzedaży oddzielnie dla obu kategorii produktów, a mianowicie kondensatorów elektrolitycznych aluminiowych i kondensatorów elektrolitycznych tantalowych, jak również zastosowała do nich różne mnożniki w zależności od czasu trwania (motyw 991 zaskarżonej decyzji).
- 25 W odniesieniu do skarżącej Komisja przyjęła mnożnik wynoszący 9,23, odpowiadający okresowi od dnia 29 stycznia 2003 r. do dnia 23 kwietnia 2012 r. (motyw 1007, tabela 1 zaskarżonej decyzji).
- 26 Komisja ustaliła część wartości sprzedaży, jaką należy przyjąć ze względu na wagę naruszenia, na 16%. W tym względzie Komisja uznała, że horyzontalne „ustalenia” dotyczące koordynacji cen zaliczają się, ze względu na swój charakter, do najpoważniejszych naruszeń art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG oraz że kartel obejmował całe terytorium EOG (motywy 1001–1003 zaskarżonej decyzji).

- 27 Aby zapewnić wystarczająco odstraszający skutek nałożonej grzywny, Komisja, na podstawie pkt 25 wytycznych z 2006 r., zastosowała kwotę dodatkową w wysokości 16% (motyw 1009 zaskarżonej decyzji).
- 28 Komisja ustaliła zatem kwotę podstawową grzywny, jaką należy nałożyć na skarżącą, na 16 799 000 EUR, z czego 6 108 000 EUR odpowiadało kwocie podstawowej grzywny nałożonej na skarżącą solidarnie z Nec (motyw 1010, tabela 2 zaskarżonej decyzji).
- 29 W drugiej kolejności, co się tyczy dostosowania kwoty podstawowej grzywien, po pierwsze, z tytułu okoliczności łagodzących Komisja przyznała skarżącej i Nec obniżkę kwoty podstawowej grzywny o 3% ze względu na to, że nie wykazano ich udziału w spotkaniach CUP, przy czym brak też było dowodów, że spółki te wiedziały o tych spotkaniach (motyw 1022 zaskarżonej decyzji).
- 30 Po drugie, Komisja uznała, że w chwili popełnienia rozpatrywanego naruszenia stwierdzono już odpowiedzialność Nec za zachowanie antykonkurencyjne ustalone w decyzji Komisji C(2011) 180/09 wersja ostateczna, z dnia 19 maja 2010 r. dotyczącej postępowania na mocy art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/38.511 – DRAM). W konsekwencji Komisja uznała, że w przypadku Nec kwotę podstawową grzywny należy podwyższyć o 50% z tytułu okoliczności obciążającej w postaci powrotu do naruszenia (motywy 1011–1013 zaskarżonej decyzji).
- 31 W trzeciej kolejności Komisja przyznała skarżącej i Nec ze względu na ich współpracę na podstawie komunikatu w sprawie współpracy z 2006 r. obniżkę o 15% kwoty każdej grzywny, która w innym wypadku zostałaby na nie nałożona za naruszenie (motywy 1104, 1105 zaskarżonej decyzji).
- 32 Komisja ustaliła zatem łączną kwotę grzywien nałożonych na skarżącą i Nec na 16 445 000 EUR (motyw 1139, tabela 3 zaskarżonej decyzji).

[...]

Przebieg postępowania i żądania stron

- 34 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 3 czerwca 2018 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 35 W dniu 26 września 2018 r. w sekretariacie Sądu Komisja złożyła odpowiedź na skargę.
- 36 Replikę i duplikę złożono w sekretariacie Sądu odpowiednio w dniach 22 listopada 2018 r. i 29 stycznia 2019 r.
- 37 Na wniosek drugiej izby Sąd na podstawie art. 28 regulaminu postępowania postanowił przekazać sprawę powiększonemu składowi orzekającemu.
- 38 Ze względu na zmianę składu izb Sądu zgodnie z art. 27 § 5 regulaminu postępowania przed Sądem sędzia sprawozdawczyni została przydzielona do dziewiątej izby w składzie powiększonym, której w rezultacie została przekazana niniejsza sprawa.

- 39 Na wniosek sędzi sprawozdawczynie Sąd (dziewiąta izba w składzie powiększonym) postanowił otworzyć ustny etap postępowania i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 regulaminu postępowania zadał stronom pytania na piśmie, wzywając je do udzielenia na nie odpowiedzi podczas rozprawy. Na rozprawie w dniu 12 października 2020 r. zostały wysłuchane wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.
- 40 Po śmierci sędziego B. Berkego w dniu 1 sierpnia 2021 r. troje sędziów, których podpisy widnieją pod niniejszym wyrokiem, kontynuowało naradę zgodnie z art. 22 i art. 24 § 1 regulaminu postępowania.
- 41 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- tytułem żądania głównego, stwierdzenie nieważności art. 2 lit. f) i g) zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim przepisy te nakładają na nią grzywny;
 - tytułem żądania ewentualnego, obniżenie kwoty nałożonych na nią grzywien;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 42 Komisja wnosi do Sądu o:
- oddalenie skargi;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

- 43 Skarżąca podnosi dwa zarzuty na poparcie zarówno żądania głównego, mającego na celu uchylenie nałożonych na nią grzywien, jak i podniesionego tytułem ewentualnym żądania obniżenia kwoty tych grzywien. Zarzuty te oparte są na różnych uchybieniach i naruszeniach popełnionych przez Komisję, dotyczących odpowiednio w odniesieniu do zarzutu pierwszego – okresu odniesienia wybranego do ustalenia wartości sprzedaży w celu obliczenia kwoty podstawowej grzywien, a w odniesieniu do zarzutu drugiego – niezastosowania przez Komisję niższego współczynnika wagi naruszenia z powodu nieuczestniczenia skarżącej w spotkaniach CUP.

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji

[...]

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego okresu odniesienia wybranego dla ustalenia wartości sprzedaży w celu obliczenia kwoty podstawowej grzywien

[...]

W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego, dotyczącej przekroczenia granic swobodnego uznania przysługującego Komisji na podstawie art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 oraz naruszenia zasady proporcjonalności

51 W ramach części pierwszej zarzutu pierwszego skarżąca podnosi, że Komisja przekroczyła granice swobodnego uznania przysługującego jej na podstawie art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, a także naruszyła zasadę proporcjonalności, ponieważ do obliczenia kwoty podstawowej grzywny przyjęła wartość sprzedaży skarżącej za ostatni pełny rok uczestnictwa w naruszeniu.

[...]

79 W trzeciej kolejności należy oddalić argument skarżącej oparty na tym, że Komisja zmieniła datę zakończenia naruszenia, mając świadomość, że zmiana ta skutkowałą pomnożeniem wartości sprzedaży skarżącej, a w konsekwencji wysokości grzywny.

80 W niniejszej sprawie należy niewątpliwie stwierdzić, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów wysłane przez Komisję wskazywało, iż skarżąca uczestniczyła w naruszeniu do dnia 11 grudnia 2013 r. (zob. pkt 310 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów), natomiast w zaskarżonej decyzji Komisja wskazuje, po pierwsze, że rozpatrywane naruszenie trwało do dnia 23 kwietnia 2012 r., a po drugie, że skarżąca uczestniczyła w nim do tego dnia [zob. motyw 971 i art. 1 lit. e) zaskarżonej decyzji].

81 Należy jednak przypomnieć, że w celu poszanowania prawa do obrony w postępowaniach administracyjnych z zakresu polityki konkurencji art. 27 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 przewiduje wysłanie stronom pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem pismo to powinno przedstawiać w jasny sposób wszystkie istotne elementy, na których Komisja opiera się na tym etapie postępowania. Owo wskazanie może mieć zwięzłą formę, a decyzja niekoniecznie musi być kopią pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, gdyż pismo to jest dokumentem roboczym, w którym ocena faktyczna i prawna ma charakter wyłącznie tymczasowy (zob. wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., SNIA/Komisja, C-448/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:801, pkt 41, 42 i przytoczone tam orzecznictwo).

82 Ponieważ ocena okoliczności faktycznych przyjętych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów może mieć charakter wyłącznie tymczasowy, późniejszej decyzji Komisji nie można uznać za nieważną tylko dlatego, że ostateczne wnioski wysnute z tych okoliczności faktycznych nie odpowiadają dokładnie owej tymczasowej ocenie (zob. podobnie wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., SNIA/Komisja, C-448/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:801, pkt 43).

83 Komisja w tym kontekście musi wysłuchać adresatów pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i – w razie potrzeby – uwzględnić ich uwagi przedstawione w odpowiedzi na stawiane zarzuty poprzez zmianę swojej analizy właśnie w celu poszanowania prawa do obrony. Komisja powinna bowiem mieć możliwość doprecyzowania swojej oceny w decyzji końcowej, biorąc pod uwagę informacje wynikające z postępowania administracyjnego, aby odstąpić od zarzutów lub zastrzeżeń, które okazały się bezzasadne, albo w celu dopracowania i uzupełnienia pod względem faktycznym oraz prawnym argumentów służących do poparcia zarzutów, które podtrzymuje, pod warunkiem jednak, że opiera się ona jedynie na okolicznościach faktycznych, co do których zainteresowani mieli możliwość zajęcia stanowiska, oraz że przedstawiła w toku postępowania administracyjnego elementy niezbędne do obrony (zob. wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., SNIA/Komisja, C-448/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:801, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 84 Jak już orzekł Trybunał, w ramach postępowania w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw Komisja nie jest zobowiązana do podtrzymania ocen odnośnie do stanu faktycznego lub ocen prawnych zawartych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. Wręcz przeciwnie, powinna uzasadnić decyzję końcową na podstawie ocen ostatecznych opartych na wynikach całego dochodzenia w formie, w jakiej się prezentują w momencie zamknięcia formalnego postępowania. Ponadto Komisja nie ma obowiązku wyjaśniania ewentualnych różnic w stosunku do swoich wstępnych ocen zawartych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 10 lipca 2008 r., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, pkt 64, 65). Orzecznictwo to znajduje zastosowanie do postępowania na podstawie art. 101 TFUE, takiego jak postępowanie w niniejszej sprawie.
- 85 W niniejszej sprawie należy zaznaczyć, że data zakończenia naruszenia wskazana w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów miała charakter czysto tymczasowy, a Komisja do czasu wydania decyzji końcowej mogła ją jeszcze zmienić. Nie można zatem zarzucać Komisji, że uwzględniła w zaskarżonej decyzji datę zakończenia naruszenia inną niż wskazana w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. W konsekwencji nie można stwierdzić nieważności zaskarżonej decyzji z tego tylko powodu, że w decyzji tej Komisja przyjęła datę zakończenia naruszenia inną niż ta, którą przyjęła tymczasowo na etapie pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 86 Przede wszystkim należy wskazać, że z pism procesowych skarżącej oraz z odpowiedzi na pytanie zadane jej na rozprawie wynika w każdym razie, iż skarżąca nie kwestionuje daty zakończenia naruszenia wskazanej w zaskarżonej decyzji. Nie podważa ona też faktu, że uczestniczyła w naruszeniu od dnia 29 stycznia 2003 r. do dnia 23 kwietnia 2012 r., a w konsekwencji ostatnim pełnym rokiem jej uczestnictwa w naruszeniu jest okres od dnia 1 kwietnia 2011 r. do dnia 31 marca 2012 r.
- 87 Następnie trzeba zaznaczyć, że decyzja Komisji dotycząca ustalenia daty zakończenia naruszenia siłą rzeczy opiera się na elementach dotyczących samego naruszenia, a nie na zasadach mających zastosowanie przy obliczaniu kwoty grzywien. W rezultacie decyzja taka nie może sama w sobie prowadzić do naruszenia tychże zasad.
- 88 Wreszcie, zakładając, że w niniejszej sprawie kwota grzywny nałożonej na skarżącą jest wyższa ze względu na przyjęcie przez Komisję, jako roku odniesienia przy obliczaniu wartości sprzedaży, ostatniego pełnego roku uczestnictwa w naruszeniu, należy zauważyć, że podwyższenie to jest w każdym razie wynikiem zastosowania przez Komisję zasady zawartej w pkt 13 wytycznych z 2006 r., a co za tym idzie, metody obliczania kwoty grzywny przewidzianej w tych wytycznych.
- 89 Tymczasem Sąd orzekł już, jak podnosi Komisja, że skrócenie czasu trwania naruszenia może prowadzić do wyższej grzywny, jeżeli jest to wynikiem zastosowania przez tę instytucję metody obliczania kwoty grzywny przewidzianej w wytycznych z 2006 r. (zob. podobnie wyrok z dnia 20 maja 2015 r., Timab Industries i CFPR/Komisja, T-456/10, EU:T:2015:296, pkt 81, 82).
- 90 Należy zresztą stwierdzić, że skarżąca na poparcie podnoszonego naruszenia zasady proporcjonalności nie przedstawia żadnego konkretnego argumentu. W każdym razie z powyższych rozważań nie wynika, aby Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 63 powyżej przez to, że w niniejszej sprawie zastosowała zasadę z pkt 13 wytycznych z 2006 r. i ustaliła datę końcową naruszenia na dzień późniejszy niż wskazany w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów.

91 Część pierwszą zarzutu pierwszego należy zatem oddalić.

W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego, dotyczącej naruszenia zasad niedyskryminacji i równego traktowania

92 W ramach części drugiej zarzutu pierwszego skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, wywołując ryzyko dyskryminacji. Po pierwsze, do ustalenia wartości sprzedaży skarżącej przyjęła ostatni pełny rok uczestnictwa w naruszeniu, mając świadomość, że doprowadzi to do znacznie wyższej grzywny. Po drugie, w celu wyboru roku odniesienia Komisja zastosowała trzy różne metody, a metody te wskazały siedem różnych lat odniesienia. Komisja dla szeregu adresatów zaskarżonej decyzji, a mianowicie – Nippon, Hitachi, Nichicon, Elna i Sanyo – przyjęła bowiem różne lata odniesienia.

[...]

99 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania zostaje naruszona jedynie wtedy, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub gdy różne sytuacje są traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. wyroki: z dnia 5 grudnia 2013 r., Solvay/Komisja, C-455/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:796, pkt 77 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 11 lipca 2014 r., Esso i in./Komisja, T-540/08, EU:T:2014:630, pkt 101 i przytoczone tam orzecznictwo).

100 Należy również przypomnieć, że z jednej strony skoro relacje między grzywnami, jakie mają zostać nałożone, powinny się opierać na obrocie przedsiębiorstw uczestniczących w tym samym naruszeniu, to okres, który zostanie wzięty pod uwagę, należy wyznaczyć w taki sposób, aby uzyskane liczby były porównywalne w największym możliwym stopniu. Oznacza to, że dane przedsiębiorstwo może domagać się, aby Komisja przyjęła względem niego okres inny niż ten, który został przyjęty dla wszystkich innych przedsiębiorstw, jedynie pod warunkiem, że wykaże ono, iż obrót, jaki uzyskało w trakcie tego drugiego okresu, nie świadczy – z powodów właściwych tylko dla tego przedsiębiorstwa – o jego prawdziwym rozmiarze i sile ekonomicznej ani o skali popełnionego przez nie naruszenia (zob. wyrok z dnia 11 lipca 2014 r., Sasol i in./Komisja, T-541/08, EU:T:2014:628, pkt 334 i przytoczone tam orzecznictwo).

101 Z drugiej strony należy przypomnieć, że w ramach obliczania kwoty grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa uczestniczące w kartelu zróżnicowane traktowanie danych przedsiębiorstw jest nierozłącznie związane z wykonywaniem przysługujących Komisji w tej dziedzinie uprawnień. W ramach przysługującego tej instytucji swobodnego uznania jest ona bowiem zobowiązana do indywidualizacji kary w zależności od zachowań i swoistych cech tych przedsiębiorstw w celu zapewnienia w każdym przypadku pełnej skuteczności reguł obowiązujących w prawie konkurencji Unii (zob. wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., Caffaro/Komisja, C-447/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:797, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

102 W niniejszej sprawie z motywu 989 zaskarżonej decyzji wynika, że w celu ustalenia kwoty podstawowej nakładanych grzywien Komisja, powołując się na zasadę zawartą w pkt 13 wytycznych z 2006 r., w celu obliczenia wartości sprzedaży wszystkich uczestników kartelu, z wyjątkiem Elny i Nippon Chemi-Conu, posłużyła się, jako okresem odniesienia, ostatnim pełnym rokiem (ściślej rzecz ujmując, ostatnim pełnym rokiem obrotowym) uczestnictwa w naruszeniu.

- 103 Ponadto zgodnie z motywem 991 zaskarżonej decyzji instytucja ta obliczyła właściwą wartość sprzedaży oddzielnie dla dwóch kategorii produktów, a mianowicie kondensatorów elektrolitycznych aluminiowych i kondensatorów elektrolitycznych tantalowych (zob. pkt 24 powyżej).
- 104 Co więcej, z motywu 1007, tabela 1 zaskarżonej decyzji wynika, że biorąc pod uwagę różne okresy naruszenia, a także poszczególne lata obrotowe rozpatrywanych przedsiębiorstw, ostatni pełny rok (czyli ostatni pełny rok obrotowy) uczestnictwa w naruszeniu nie zawsze był taki sam dla poszczególnych przedsiębiorstw.
- 105 W szczególności z motywów 987–991 i 1007 zaskarżonej decyzji wynika w szczególności, że w przypadku skarżącej Komisja uznała, iż uczestniczyła ona w naruszeniu do dnia 23 kwietnia 2012 r. i że ostatnim pełnym rokiem poprzedzającym koniec naruszenia był okres od kwietnia 2011 r. do marca 2012 r.
- 106 W odniesieniu do spółki Nichicon Komisja uznała, że przedsiębiorstwo to uczestniczyło w naruszeniu dotyczącym kondensatorów elektrolitycznych tantalowych do dnia 9 marca 2010 r., a ostatnim pełnym rokiem poprzedzającym koniec naruszenia dotyczącego tych kondensatorów był okres od kwietnia 2008 r. do marca 2009 r. Ponadto instytucja ta uznała, że przedsiębiorstwo to uczestniczyło w naruszeniu dotyczącym kondensatorów elektrolitycznych aluminiowych do dnia 31 maja 2010 r., a ostatnim pełnym rokiem poprzedzającym koniec naruszenia dotyczącego tych kondensatorów był okres od kwietnia 2009 r. do marca 2010 r.
- 107 W odniesieniu do spółki Hitachi Komisja uznała, że spółka ta uczestniczyła w naruszeniu do dnia 18 lutego 2010 r., a ostatnim pełnym rokiem poprzedzającym koniec naruszenia był rok od kwietnia 2008 r. do marca 2009 r.
- 108 W odniesieniu do spółki Sanyo instytucja ta stwierdziła, że spółka Sanyo uczestniczyła w naruszeniu do dnia 19 kwietnia 2011 r., a ostatnim pełnym rokiem poprzedzającym koniec naruszenia był okres od kwietnia 2010 r. do marca 2011 r.
- 109 Ponadto w odniesieniu do Elny i Nippon Chemi-Conu Komisja uznała, że ze względu na to, iż Elna i Nippon Chemi-Con zaprzestały sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych tantalowych przed końcem uczestnictwa tych przedsiębiorstw w naruszeniu, w odniesieniu do tych kondensatorów należało uwzględnić wartość sprzedaży w ostatnim pełnym roku obrotowym, w którym przedsiębiorstwa te je sprzedawały, aby uniknąć sytuacji, w której wartość sprzedaży zaniżałaby gospodarcze znaczenie naruszenia. W odniesieniu do Elny Komisja stwierdziła, że biorąc pod uwagę fakt, iż w dniu 1 sierpnia 2010 r. przedsiębiorstwo to zaprzestało sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych tantalowych, w celu ustalenia wartości sprzedaży należało wziąć pod uwagę rok 2009. Co się tyczy Nippon Chemi-Conu, Komisja uznała, że za rok odniesienia należało przyjąć ostatni pełny rok uczestnictwa w naruszeniu dla wartości sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych aluminiowych, czyli rok 2011–2012, a dla wartości sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych tantalowych ostatni pełny rok, w którym przedsiębiorstwo to sprzedawało owe kondensatory, czyli rok 2003–2004 (zob. motywy 9, 34 i przypis 1643 zaskarżonej decyzji).
- 110 Z całości powyższych rozważań wynika w pierwszej kolejności, że w celu ustalenia kwoty podstawowej grzywien, jakie należy nałożyć, po pierwsze, Komisja zastosowała w odniesieniu do wszystkich uczestników kartelu – z wyjątkiem spółek Elna i Nippon Chemi-Con – kryterium zapisane w pkt 13 wytycznych z 2006 r. i uwzględniła wartość sprzedaży zrealizowanej

w ostatnim pełnym roku ich uczestnictwa w naruszeniu. Po drugie, Komisja obliczyła oddzielnie dla wszystkich uczestników kartelu odpowiednią wartość sprzedaży obu kategorii rozpatrywanych produktów, a mianowicie kondensatorów elektrolitycznych aluminiowych i tantalowych (zob. pkt 102, 103 powyżej).

- 111 Prawdą jest, że zastosowanie kryterium zapisanego w pkt 13 wytycznych z 2006 r. nie doprowadziło do przyjęcia tego samego rocznego okresu dla siedmiu przedsiębiorstw objętych tym kryterium, ze względu na różne przyjęte w stosunku do nich okresy naruszenia (zob. pkt 105–108 powyżej).
- 112 Należy jednak zaznaczyć, że kryterium ostatniego pełnego roku uczestnictwa w naruszeniu zostało zastosowane przez Komisję do siedmiu rozpatrywanych przedsiębiorstw w sposób spójny i obiektywny. Różnica między okresami rocznymi uwzględnionymi w odniesieniu do nich jest bowiem jedynie wynikiem zastosowania rzeczonoego kryterium, które uwzględnia różne okresy uczestnictwa w naruszeniu, a także różne lata obrotowe odnośnych przedsiębiorstw (zob. pkt 105–108 powyżej).
- 113 Ponadto nawet jeśli rozpatrywane okresy roczne nie odnoszą się do tego samego roku kalendarzowego ani tego samego roku obrotowego, to jednak obroty osiągnięte przez poszczególne przedsiębiorstwa w tych latach są porównywalne. Po pierwsze bowiem, w odniesieniu do wszystkich uczestników kartelu – z wyjątkiem spółek Elna i Nippon Chemi-Con – rzeczono okresy roczne wybrano według tego samego obiektywnego kryterium, czyli kryterium ostatniego pełnego roku ich uczestnictwa w naruszeniu. Po drugie, do całości uczestników kartelu Komisja zastosowała tę samą metodę obliczeniową, uwzględniając osobno wartość sprzedaży każdego z dwóch typów kondensatorów.
- 114 W związku z tym przyjęta przez Komisję metoda obliczania wartości sprzedaży nie jest arbitralna i nie prowadzi sama w sobie do naruszenia zasad niedyskryminacji i równego traktowania.
- 115 Ponadto, jak wskazano w pkt 78 powyżej, skarżąca nie wykazała, że zastosowany wobec niej rok odniesienia, wynikający z zastosowania wspomnianego jednolitego kryterium, nie jest reprezentatywny dla jej prawdziwego rozmiaru i siły gospodarczej na rynku lub skali jej naruszenia.
- 116 W drugiej kolejności płynie stąd wniosek, że okoliczność, iż Komisja nie przyjęła za kryterium wartości sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych tantalowych Elny i Nippon Chemi-Conu ostatniego pełnego roku uczestnictwa w naruszeniu (zob. pkt 109 powyżej), okazuje się obiektywnie uzasadniona różnicą między sytuacją tych dwóch przedsiębiorstw a sytuacją siedmiu pozostałych uczestników kartelu. W przeciwieństwie bowiem do tych ostatnich dwa pierwsze przedsiębiorstwa zaprzestały sprzedaży kondensatorów tego typu przed końcem swojego uczestnictwa w naruszeniu, czego zresztą skarżąca nie kwestionuje.
- 117 Tymczasem, jak wynika z orzecznictwa Trybunału, jeśli w przypadku danego przedsiębiorstwa obrót w roku odniesienia przyjętym w stosunku do innych uczestników kartelu nie stanowi użytecznej i wiarygodnej wskazówki dotyczącej rzeczywistej sytuacji gospodarczej tego przedsiębiorstwa w okresie trwania naruszenia, Komisja jest uprawniona do uwzględnienia obrotów tego przedsiębiorstwa w roku innym niż ów wspólny rok odniesienia, aby prawidłowo oszacować jego zasoby finansowe i zapewnić wystarczająco odstraszący charakter grzywny, pod

warunkiem, że wybór roku nastąpi według kryterium spójnego i obiektywnie uzasadnionego (zob. wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., Caffaro/Komisja, C-447/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:797, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 118 W tym kontekście Komisja nie popełniła błędu, uznając, że należy uwzględnić wartość sprzedaży w ostatnim pełnym roku obrotowym, w którym oba rzeczony przedsiębiorstwa sprzedawały kondensatory elektrolityczne tantalowe, aby, po pierwsze, uwzględnić rzeczywistą sytuację gospodarczą tych przedsiębiorstw w okresie trwania naruszenia, a po drugie, uniknąć sytuacji, w której wartość sprzedaży zaniża znaczenie gospodarcze naruszenia.
- 119 Ponadto należy zaznaczyć – jak uczyniła to Komisja – że fakt, iż sposób określenia wartości sprzedaży mógł być dla niektórych uczestników kartelu korzystniejszy niż dla skarżącej, nie stanowi sam w sobie dyskryminacji. Teza skarżącej zakłada, że ustalenie kwoty grzywny, jaka ma zostać nałożona przez Komisję, jest wynikiem precyzyjnego działania arytmetycznego, mającego doprowadzić do nałożenia grzywny w najniższej możliwej wysokości, przy czym założenie to, w świetle pkt 6 wytycznych z 2006 r. i orzecznictwa Trybunału, jest błędne (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., H&R ChemPharm/Komisja, C-95/15 P, niepublikowany, EU:C:2017:125, pkt 78 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 120 W rezultacie wbrew temu, co twierdzi skarżąca, Komisja przez to, że z jednej strony w celu ustalenia wartości sprzedaży uczestników kartelu wybrała ogólne kryterium ostatniego pełnego roku uczestnictwa w naruszeniu, a z drugiej strony zastosowała inne kryterium w przypadku dwóch przedsiębiorstw, które w odróżnieniu od pozostałych uczestników zaprzestały sprzedaży dwóch typów kondensatorów elektrolitycznych, i wzięła pod uwagę osobno wartość sprzedaży różnych typów kondensatorów, nie wywołała ryzyka dyskryminacji ani nie naruszyła zasady równego traktowania.

[...]

- 126 W tych okolicznościach należy uznać, że skarżąca nie wykazała, iż Komisja przekroczyła granice przysługującego jej swobodnego uznania w zakresie ustalania kwoty grzywien i naruszyła zasady niedyskryminacji i równego traktowania przy określaniu roku odniesienia na potrzeby ustalenia wartości sprzedaży, którą należy uwzględnić w celu obliczenia kwoty podstawowej grzywien.
- 127 Należy zatem oddalić część drugą zarzutu pierwszego, a co za tym idzie – zarzut ten w całości.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego niezastosowania przez Komisję niższego współczynnika wagi naruszenia

[...]

- 128 Komisja kwestionuje te argumenty.

[...]

- 131 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z pkt 19–22 wytycznych z 2006 r. jednym z dwóch czynników, na których opiera się kwota podstawowa grzywny, jest część wartości sprzedaży ustalana na podstawie wagi naruszenia. Ocena wagi naruszenia będzie dokonywana osobno dla każdego przypadku, dla każdego rodzaju naruszenia przepisów, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności danego przypadku. W celu podjęcia decyzji w kwestii części wartości

sprzedaży, która ma zostać uwzględniona w danym przypadku, Komisja uwzględnia takie czynniki, jak: charakter naruszenia, wielkość skumulowanej części rynku, jaką dysponują dane przedsiębiorstwa, zasięg geograficzny naruszenia oraz fakt, czy naruszenie zostało wprowadzone w życie.

- 132 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem waga naruszenia powinna podlegać indywidualnej ocenie. Zatem w celu określenia wysokości grzywien należy uwzględnić czas trwania naruszenia i wszystkie aspekty, które mogą być brane pod uwagę przy ocenie wagi tych naruszeń, takie jak zachowanie każdego z przedsiębiorstw, rola odgrywana przez każde z nich w ustaleniu uzgodnionych praktyk, korzyść, którą mogły odnieść z tych praktyk, ich rozmiar i wartość danych towarów, jak również zagrożenie, jakie tego rodzaju naruszenia stanowią dla Unii (zob. wyroki: z dnia 8 grudnia 2011 r., KME Germany i in./Komisja, C-272/09 P, EU:C:2011:810, pkt 96 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 26 września 2018 r., Infineon Technologies/Komisja, C-99/17 P, EU:C:2018:773, pkt 196 i przytoczone tam orzecznictwo). Elementy te obejmują również liczbę i intensywność zachowań antykonkurencyjnych (zob. wyrok z dnia 26 września 2018 r., Infineon Technologies/Komisja, C-99/17 P, EU:C:2018:773, pkt 197 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 133 W niniejszej sprawie należy zaznaczyć, że w zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia obejmującego całe terytorium EOG i polegającego na porozumieniach lub uzgodnionych praktykach mających na celu koordynację polityki cenowej w zakresie dostaw aluminiowych i tantalowych kondensatorów elektrolitycznych (zob. pkt 10, 11 powyżej). Komisja ustaliła odpowiedzialność skarżącej za to jednolite i ciągłe naruszenie, przy czym odpowiedzialność ta nie obejmowała spotkań CUP, w odniesieniu do których Komisja uznała, że udział skarżącej nie został wykazany (zob. pkt 18 powyżej).
- 134 Biorąc pod uwagę te okoliczności, a w szczególności charakter i zasięg geograficzny naruszenia, Komisja ustaliła część wartości sprzedaży, jaką należy przyjąć z tytułu wagi naruszenia, na 16% (zob. pkt 26 powyżej).
- 135 Ponadto Komisja przyznała skarżącej i Nec obniżkę kwoty podstawowej grzywiny o 3% ze względu na to, że nie wykazano ich udziału w spotkaniach CUP, przy czym nie było też dowodów, że o tych spotkaniach wiedziały (zob. pkt 29 powyżej).
- 136 Wynika z tego, że w niniejszej sprawie Komisja w pierwszej kolejności zastosowała współczynnik wagi naruszenia wynoszący 16%, a w drugiej kolejności oceniła indywidualne zachowanie skarżącej i przyznała jej z tytułu okoliczności łagodzących obniżkę kwoty podstawowej grzywiny o 3% ze względu na to, że nie wykazano jej udziału w spotkaniach CUP.
- 137 Argumenty skarżącej nie mogą podważyć powyższej oceny dokonanej przez Komisję.
- 138 W pierwszej kolejności wbrew temu, co twierdzi skarżąca, podejście Komisji polegające na uwzględnieniu braku uczestnictwa skarżącej w spotkaniach CUP w ramach okoliczności łagodzących nie jest sprzeczne z orzecznictwem.
- 139 Po pierwsze, należy na wstępie zaznaczyć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Komisja może wziąć pod uwagę względną wagę uczestnictwa przedsiębiorstwa w naruszeniu oraz szczególne okoliczności sprawy albo przy ocenie powagi naruszenia w rozumieniu art. 23 rozporządzenia nr 1/2003, albo przy dostosowywaniu kwoty podstawowej w oparciu o okoliczności łagodzące i obciążające. Przyznanie takiego wyboru Komisji jest zgodne z orzecznictwem, które

przypomniano w pkt 132 niniejszego wyroku, ponieważ w każdym razie przy ustalaniu wysokości grzywny należy wziąć pod uwagę indywidualne zachowanie przyjęte przez dane przedsiębiorstwo (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 104, 105; z dnia 26 stycznia 2017 r., Laufen Austria/Komisja, C-637/13 P, EU:C:2017:51, pkt 71 i przytoczone tam orzecznictwo).

140 Tak więc nawet przy założeniu, że pkt 135–138 wyroku z dnia 16 listopada 2011 r., Sachsa Verpackung/Komisja (T-79/06, niepublikowanego, EU:T:2011:674), oraz pkt 62, 63, 65–67 wyroku z dnia 10 października 2014 r., Soliver/Komisja (T-68/09, EU:T:2014:867), dostarczają argumentów na poparcie stanowiska skarżącej, zgodnie z którym brak jej udziału w spotkaniach CUP należało uwzględnić przy ustalaniu współczynnika wagi naruszenia, a nie jako okoliczność łagodzącą, podejście to nie znajduje poparcia w orzecznictwie Trybunału przywołanym w pkt 139 powyżej, potwierdzonym po wydaniu ww. wyroków Sądu. Z orzecznictwa tego wynika bowiem, że Komisja dysponuje zakresem uznania co do uwzględnienia indywidualnego zachowania danego przedsiębiorstwa na takim lub innym etapie obliczania kwoty grzywny.

141 Należy dodać, że zgodnie z zasadą równego traktowania w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego powyżej w pkt 99 uwzględnienie w celu przeprowadzenia oceny wagi naruszenia różnic między przedsiębiorstwami uczestniczącymi w tym samym kartelu, w szczególności w świetle zasięgu geograficznego udziału każdego z nich, niekoniecznie musi nastąpić w chwili ustalenia współczynników „wagi naruszenia” i „kwoty dodatkowej”. Może też mieć miejsce na innym etapie obliczania grzywny, na przykład w chwili dostosowania kwoty podstawowej grzywny w zależności od okoliczności łagodzących i obciążających na podstawie pkt 28 i 29 wytycznych z 2006 r.

[...]

145 W drugiej kolejności należy zaznaczyć, że nie można przychylić się do twierdzenia skarżącej, iż Komisja uznała ją za odpowiedzialną za naruszenie, „którego nie popełniła”.

146 W tym względzie należy przede wszystkim przypomnieć, że skarżąca nie domaga się stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym ustalenia odpowiedzialności skarżącej za rozpatrywane naruszenie, ale w zakresie odnoszącym się do grzywien nałożonych na skarżącą.

147 Następnie należy stwierdzić, że brak uczestnictwa skarżącej w spotkaniach CUP w żaden sposób nie zmienia faktu, iż skarżąca uczestniczyła w naruszeniu o tym samym charakterze i zasięgu geograficznym co naruszenie popełnione przez innych uczestników kartelu.

148 Jak wynika bowiem z pkt 12 i 13 powyżej, organizacja rozpatrywanego kartelu polegała na spotkaniach wielostronnych, które odbywały się na poziomie kierownictwa sprzedaży wyższego szczebla i prezesów, a także na dwustronnych i trójstronnych kontaktach ad hoc między stronami. Rzeczony wielostronne spotkania, odbywające się co miesiąc albo co dwa miesiące w latach 1998–2012, były organizowane pod kolejnymi nazwami „spotkań ECC”, „spotkań ATC”, „spotkań MK” i „spotkań CUP”. Spotkania CUP odbywały się równoległe do spotkań MK, organizowanych jako ich uzupełnienie, i były „spotkaniami nieoficjalnymi” powiązanymi ze spotkaniami MK, ponieważ miały miejsce zazwyczaj tydzień po tych spotkaniach. Chociaż uczestnictwa skarżącej w spotkaniach CUP nie wykazano, bezsporne jest, że skarżąca uczestniczyła w pozostałych spotkaniach, w szczególności w spotkaniach MK.

- 149 W tym kontekście, skoro skarżąca uczestniczyła w znacznej większości spotkań wielostronnych służących organizacji rozpatrywanego kartelu, to sam fakt, że nie uczestniczyła ona w spotkaniach CUP, nie może zmienić charakteru ani zasięgu geograficznego popełnionego przez nią naruszenia. W konsekwencji niesłuszne jest stwierdzenie podnoszone przez skarżącą, że zakres przypisanego jej naruszenia różni się od zakresu naruszenia przypisywanego innym uczestnikom kartelu.
- 150 Wreszcie, w odniesieniu do współczynnika wagi naruszenia zastosowanego w zaskarżonej decyzji należy przypomnieć, że ogólną zasadą jest, iż część uwzględnianej wartości sprzedaży będzie ustalana na poziomie do 30% wartości sprzedaży (zob. pkt 21 wytycznych z 2006 r.). Ponadto w celu podjęcia decyzji w kwestii wartości sprzedaży, która ma zostać uwzględniona w danym przypadku, w granicach rzeczoności pułapu 30%, Komisja rozważa szereg czynników takich jak: charakter naruszenia, wielkość skumulowanej części rynku, jaką dysponują dane przedsiębiorstwa, zasięg geograficzny naruszenia oraz fakt, czy naruszenie zostało wprowadzone w życie (pkt 22 wytycznych z 2006 r.). Zważywszy, że najpoważniejsze ograniczenia konkurencji, takie jak porozumienia horyzontalne dotyczące ustalania cen, muszą być surowo karane, część sprzedaży, która brana jest pod uwagę w przypadku takich naruszeń, znajdować się będzie zazwyczaj w górnym przedziale powyższej skali (pkt 23 wytycznych z 2006 r.).
- 151 W niniejszej sprawie Komisja ustaliła współczynnik wagi naruszenia na 16%, biorąc pod uwagę fakt, po pierwsze, że horyzontalne ustalenia dotyczące koordynacji cen zaliczają się, ze względu na swój charakter, do najpoważniejszych naruszeń art. 101 TFUE, a po drugie, że kartel obejmował całe terytorium EOG (zob. pkt 26 powyżej). Stawka ta została zatem ustalona na poziomie nieco powyżej połowy skali wagi naruszenia, która może wynieść do 30% wartości sprzedaży. W tych okolicznościach, biorąc pod uwagę charakter i zasięg geograficzny naruszenia, nie można uznać, że współczynnik wagi naruszenia wynoszący 16% nie jest odpowiedni lub jest zbyt wysoki w stosunku do wagi naruszenia popełnionego przez skarżącą, z tego tylko powodu, że nie uczestniczyła ona w spotkaniach CUP.
- 152 Z całości powyższych rozważań wynika, że okoliczność, iż w niniejszej sprawie Komisja zastosowała współczynnik wagi naruszenia wynoszący 16% w stosunku do wszystkich uczestników kartelu i uwzględniła brak uczestnictwa skarżącej w spotkaniach CUP poprzez przyznanie jej obniżki kwoty podstawowej grzywny z tytułu okoliczności łagodzących, nie może stanowić naruszenia ani art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, ani zasady odpowiedzialności osobistej.
- 153 W konsekwencji zarzut drugi należy oddalić.

[...]

W przedmiocie żądania mającego na celu obniżenie kwoty grzywien nałożonych na skarżącą

- 154 Tytułem żądania ewentualnego skarżąca wnosi do Sądu o skorzystanie z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania w celu ponownego obliczenia i obniżenia kwoty nałożonych na nią grzywien. Skarżąca utrzymuje, że grzywny należy ponownie obliczyć, po pierwsze, stosując w obliczeniach średnią sprzedaż zrealizowaną przez nią w EOG w całym okresie naruszenia, dla którego dostępne są dane, i po drugie, stosując co najmniej trzyprocentową obniżkę współczynnika wagi naruszenia.

[...]

- 166 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o żądanie skarżącej mające na celu ponowne obliczenie przez Sąd wartości sprzedaży mającej znaczenie dla obliczenia kwoty podstawowej grzywny, należy zaznaczyć na wstępie, że skarżąca nie przedstawia rzeczywistej alternatywy dla przyjętego przez Komisję kryterium zapisanego w pkt 13 wytycznych z 2006 r. Wydaje się bowiem, że okres wskazany przez skarżącą w celu ustalenia „średniej” wartości sprzedaży, czyli od sierpnia 2007 r. do marca 2012 r., skarżąca wybrała tylko z powodu dostępności danych dla tego okresu.
- 167 W tych okolicznościach nie można przychylić się do propozycji zastosowania kryterium określenia wartości sprzedaży, które, po pierwsze, nie daje żadnej pewności, że wspomniana wartość sprzedaży będzie reprezentatywna dla wielkości i siły gospodarczej skarżącej czy też skali naruszenia, a po drugie, nie pozwala na zachowanie zasady równego traktowania, co zresztą sama skarżąca przyznaje (zob. pkt 49 powyżej).
- 168 Jak wynika z pkt 112 i 113 powyżej, kryterium ostatniego pełnego roku uczestnictwa w naruszeniu zastosowano w niniejszej sprawie w sposób spójny i obiektywny w stosunku do wszystkich uczestników kartelu znajdujących się w sytuacji porównywalnej lub identycznej. Ponadto Elna i Nippon Chemi-Con zaprzestały sprzedaży kondensatorów elektrolitycznych tantalowych przed końcem swojego uczestnictwa w naruszeniu, a tym samym, jak się wydaje, znalazły się w sytuacji odmiennej od sytuacji siedmiu pozostałych uczestników naruszenia.
- 169 W konsekwencji fakt, że Komisja w celu ustalenia wartości sprzedaży tantalowych kondensatorów elektrolitycznych spółek Elna i Nippon Chemi-Con przyjęła inny rok, okazuje się obiektywnie uzasadniony odmienną sytuacją tych dwóch przedsiębiorstw, które zaprzestały sprzedaży tego typu kondensatorów przed końcem swojego uczestnictwa w naruszeniu. W tych okolicznościach Komisja ani Sąd nie mogą stosować identycznych kryteriów do różnych sytuacji, gdyż w przeciwnym razie przyjęta wartość sprzedaży zaniżałaby gospodarcze znaczenie naruszenia (zob. pkt 116, 118 powyżej).
- 170 W związku z tym nie można uzasadnić, w szczególności zasadami równego traktowania i proporcjonalności, zmiany ustalonej w zaskarżonej decyzji wartości sprzedaży mającej znaczenie dla obliczenia kwoty podstawowej grzywny skarżącej.
- [...]
- 182 Żądanie obniżenia kwoty grzywien nałożonych na skarżącą należy zatem oddalić, a w konsekwencji oddalić skargę w całości.

[...]

Z powyższych względów

SĄD (dziewiąta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Tokin Corp. pokrywa własne koszty oraz koszty poniesione przez Komisję Europejską.**

Costeira

Gratsias

Kancheva

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 29 września 2021 r.

Podpisy